

OAS Psihologija, I godina
Predmet: Metodologija psiholoških istraživanja
Prof. dr Dragan Bogdanović

1. Šta je predmet izučavanja nauka o ponašanju?
2. Čime se bave i na čemu baziraju empirijska istraživanja ponašanja?
3. Šta su podaci u naukama o ponašanju?
4. Navedite osobine koje istraživač treba da poseduje.
5. Koji su osnovni ciljevi epistemologije?
6. Šta je sistematičnost naučnih istraživanja?
7. Objasnite principe proverljivosti i odbacivosti u naučnim istraživanjima.
8. Šta su metode i metodologija u naukama o ponašanju?
9. Kojim metodama se služi zdrav razum?
10. Šta je nauka, prema epistemološkim kriterijumima?
11. Šta nije nauka?
12. Koje su moguće greške u rezonovanju?
13. Definirati obim i sadržaj pojma, kao elementa naučnog saznanja.
14. Šta su konstrukti?
15. Kako sve možemo podeliti definicije?
16. Objasnite razlike između teorijskih i operacionalnih definicija.
17. Šta su hipoteze?
18. Šta je naučni zakon?
19. Šta je verovatnoća i u kakvoj je vezi sa slučajem?
20. Objasnite problem uzročnosti.
21. Navedite osnovne principe analize individualnih razlika.
22. Navedite karakteristike kvantitativnih istraživanja.
23. Navedite karakteristike kvalitativnih istraživanja.
24. Navedite i objasnite ukratko tri tipa mešovitih (multimetodskih) istraživanja.
25. Navedite razlike između kvantitativnih i kvalitativnih istraživanja.
26. Koje uslove moraju da ispune kvalitativne studije da bi se smatrale naučnim?
27. Na osnovu čega se vrši izbor strukture istraživanja i istraživačkih metoda?
28. Šta mogu biti jedinice posmatranja ili jedinice analize u naukama o ponašanju?
29. Kako se varijable mogu podeliti u odnosu na vrstu ponašanja koje merimo?
30. Šta su manifestne, a šta latentne varijable?
31. Na koje sve načine možemo vršiti podelu varijabli?
32. Objasnite razliku između nezavisnih i zavisnih varijabli. Navedite primer.
33. Objasnite razliku između aktivnih i deskriptivnih varijabli.
34. Šta su to neželjene varijable? Navedite tri vrste.
35. Šta su to konfundirajuće varijable?
36. Objasnite razliku između medijatorskih i moderatorskih varijabli.
37. Kojim metodama se otkrivaju efekti moderatorskih varijabli.
38. Kada može nastati Simpsonov paradoks?
39. Kada može nastati ekološka greška?
40. Navedite izvore ideja za istraživanja.
41. Navedite po dva primera za definisanje problema istraživanja u kvantitativnim i kvalitativnim studijama.
42. U čemu je razlika između problema i cilja istraživanja? Navedite primer.
43. Kako se sprovodi i šta se obezbeđuje operacionalnim definisanjem istraživačkih pitanja?
44. Šta je hipoteza, kako se formuliše i šta sadrži dobra hipoteza?

45. Navedite pitanja koja treba imati u vidu sastavljač predloga edukativnog istraživanja.
46. Šta je projekt istraživanja i koje elemente sadrži?
47. Navedite podelu validnosti po Campbell-u.
48. Šta je interna validnost?
49. Navedite pretnje internoj validnosti istraživanja.
50. Na koji način "istorija" ugrožava internu validnost.
51. Objasnite na koji način maturacija predstavlja pretnju internoj validnosti.
52. Objasnite na koji način senzitivizacija predstavlja pretnju internoj validnosti.
53. Objasnite na koji način instrumentacija predstavlja pretnju internoj validnosti.
54. Na koji način mortalitet ugrožava validnost istraživanja i navedite dva osnovna oblika.
55. Na koji način regresija ka proseku ugrožava internu validnost?
56. Na koji način pristrasna selekcija ugrožava internu validnost?
57. Objasnite koje socijalne pretnje ugrožavaju internu validnost i na koji način.
58. Kojim postupcima se mogu otkloniti pretnje internoj validnosti?
59. Šta je eksterna validnost?
60. Šta je populacijska validnost i šta je sve može ugroziti?
61. Objasnite šta je personološka validnost i navedite primer njenog ugrožavanja.
62. Objasnite šta je ekološka validnost i navedite primer njenog ugrožavanja.
63. Navedite pretnje eksternoj validnosti istraživanja.
64. Objasnite reaktivne i interaktivne efekte testiranja.
65. Kakvi mogu biti reaktivni efekti samog tretmana?
66. Na koje načine se mogu otklanjati pretnje eksternoj validnosti?
67. Šta je konstruktivna validnost i na koji način se obezbeđuje?
68. Šta može ugroziti validnost statističkog zaključka?
69. Navedite i objasnite dva osnovna načina dodeljivanja objekata u grupe.
70. Navedite i objasnite tri osnovna koraka u randomizaciji.
71. U kojim slučajevima se primenjuju tehnike jednačenja grupa i koje načine jednačenja znate?
72. Kako se formiraju i u kojim istraživanjima se koriste prirodne grupe?
73. Kada se primenjuju i kako se dele tehnike uravnotežavanja?
74. Kada istraživanje možemo nazvati pravim eksperimentom?
75. Šta je manipulacija i koje oblike manipulacije znate?
76. Objasnite i grafički prikažite osnovni eksperimentalni nacrt.
77. Objasnite i grafički prikažite eksperimentalni nacrt bez pretesta.
78. Objasnite i grafički prikažite Solomonov eksperimentalni nacrt.
79. Objasnite i grafički prikažite eksperimentalni nacrt sa naizmeničnim ponavljanjima.
80. Objasnite i grafički prikažite eksperimentalni nacrt sa randomiziranim blokovima.
81. Objasnite eksperimentalni nacrt analize kovarijanse.
82. Objasnite i grafički prikažite faktorski eksperimentalni nacrt.
83. Koji su razlozi za primenu eksperimentalnih nacrt sa ponovljenim merenjima?
84. Šta može ugroziti eksperimentalne nacrt sa ponovljenim merenjima?
85. Navedite i grafički prikažite tri najčešća tipa nepotpunih eksperimentalnih nacrt.
86. Navedite primedbe na nacrt eksperimentalnih istraživanja.
87. U kojim slučajevima se primenjuju kvazi-eksperimentalna istraživanja?
88. Kojim postupcima se može podići saznajni kvalitet kvazi-eksperimenta?
89. Objasnite i grafički prikažite nacrt sa nekvivalentnom kontrolnom grupom.
90. Objasnite i grafički prikažite nacrt prekinutih vremenskih serija.
91. Navedite karakteristike laboratorijskog eksperimenta.
92. Navedite karakteristike terenskog eksperimenta.

93. Navedite karakteristike prirodnog eksperimenta.
94. U kojim slučajevima se primenjuju neeksperimentalna istraživanja?
95. Koji su ciljevi korelativnih, konfirmativnih, eksplorativnih i deskriptivnih istraživanja?
96. Navedite i grafički prikažite tri tipa neeksperimentalnih nacrtā.
97. Navedite karakteristike korelacionih istraživanja.
98. Da li možemo tvrditi da postoji uzročna veza, ako utvrdimo da između dve varijable postoji korelacija? Zašto?
99. Navedite karakteristike longitudinalnih istraživanja i moguće pretnje njihovoj validnosti.
100. Šta su istraživanja kohorti i koje njihove postavke znate?
101. Šta su retrospektivna istraživanja?
102. Kako bi grupisali podatke koji se prikupljaju u anketama, u odnosu na osnovne ciljeve anketnih istraživanja?
103. Kojim metodama se obezbeđuje valjanost i pouzdanost merenja kod anketnih istraživanja?
104. Navedite vrste anketnih istraživanja.
105. Objasnite suštinu ankete sa ličnim intervjuisanjem.
106. Objasnite suštinu telefonske ankete.
107. Objasnite suštinu panel istraživanja.
108. Šta je računarski podržano anketiranje i koje vrste znate?
109. Objasnite suštinu komparativnih studija.
110. Objasnite suštinu pilot istraživanja.
111. Objasnite suštinu akcionog istraživanja.
112. Definišite evaluativno istraživanje. U kojim oblastima se primenjuje?
113. Prikažite podelu evaluativnih istraživanja u odnosu na glavna pitanja kojima se bave.
114. Definišite "edukativna" i "prava" istraživanja.
115. Objasnite suštinsku karakteristiku studije slučaja - čega imamo malo a čega mnogo?
116. Za koje istraživačke svrhe se primenjuju studije slučaja?
117. U kojim situacijama se ne primenjuju studije slučaja?
118. Koje su najčešće tehnike uzorkovanja kod studija slučaja? Objasniti.
119. Kakva studija slučaja treba da bude?
120. Objasnite suštinu eksperimentalnog nacrtā sa „malim n“
121. Navedite karakteristike etnografskog istraživanja.
122. Navedite razliku u nivou merenja između kvantitativnih i kvalitativnih metoda.
123. Šta je interakcija i kako utiče na validnost i objektivnost?
124. Zbog čega razlike između kvalitativnih i kvantitativnih studija i nisu tako velike?
125. Navedite i ukratko objasnite podelu triangulacije.
126. Kakvo treba biti posmatranje da bi se smatralo merenjem?
127. Ko se i šta posmatra i šta je presudno za uspeh posmatranja?
128. Navedite osnovne karakteristike, prednosti i nedostatke laboratorijskog posmatranja.
129. Navedite osnovne karakteristike terenskog posmatranja.
130. Šta je neoptruzivno posmatranje i koje tehnike se pri tome mogu koristiti?
131. Zbog čega je posmatrač istovremeno glavna prednost i glavni nedostatak posmatranja?
132. Čime se istraživač rukovodi pri izboru posmatrača?
133. Šta je posmatrački pomak i kada se najčešće javlja?
134. Šta je posmatračka pristrasnost?
135. Koji je najbolji način da se kontroliše rad posmatrača?
136. Šta bi trebalo da sadrži protokol posmatranja?
137. Kakve bi trebale biti terenske beleške, a šta nije poželjno?
138. Šta su kontrolne liste, a šta skale procene?
139. Šta su uzorkovanje događaja, vremena i osoba kod posmatranja i kada se primenjuju?
140. Kada se primenjuje učesničko posmatranje? Koje su prednosti, a koji nedostaci?

141. Navesti osnovna svojstva naučnog intervjua.
142. Kada koristimo nestrukturisani intervjua?
143. Kada koristimo strukturisani intervjua?
144. Koja je namena otvaranja intervjua?
145. Objasniti strategiju levka kod intervjua i kada je primenjujemo?
146. Objasniti strategiju obrnutog levka kod intervjua i kada je primenjujemo?
147. Objasniti strategiju dijamanta kod intervjua i kada je primenjujemo?
148. Objasniti strategiju tunela kod intervjua i kada je primenjujemo?
149. Navesti namene fokus grupa.
150. Šta sadrži i kakav bi trebalo da bude protokol diskusija za fokus grupe?
151. Od čega zavisi i na koje načine se može vršiti izbor učesnika fokus grupa?
152. Koji je preporučeni broj, mesto održavanja i vreme trajanja fokus grupa?
153. Na kojim normama se insistira kod fokus grupa?
154. Koji su uobičajeni problemi kod fokus grupa? Kako ih sprečiti?
155. Šta bi trebalo da sadrži analiza prepisa diskusije fokus grupe?
156. Koji su izvori ugrožavanja validnosti u fokus grupama i kako ih umanjiti?
157. Navedite moguće nedostatke korišćenja fokus grupa u istraživanjima?
158. Navesti definicije psihološkog testa.
159. Napisati i obrazložiti I Kembelov zakon merenja.
160. Koje su suštinske razlike između testova ličnosti i testova sposobnosti?
161. Šta su baterije testova i zbog čega se primenjuju?
162. Šta su testovi izvođenja?
163. Navesti karakteristike strukturisanih testova.
164. Navesti karakteristike nestrukturisanih testova.
165. Navesti razlike između grupnih i individualnih testova.
166. Navesti razlike između testova brzine i snage.
167. Kako stavke testa možemo podeliti po formatu zadavanja, a kako po formatu ocenjivanja?
168. Šta su pitanja sa višestrukim izborom?
169. Obrazložiti format stavki sa uređenim (ordinalnim) kategorijama.
170. Kako se može izračunati ukupan skor testa?
171. Koje su faze konstrukcije psihološkog testa?
172. Obrazložiti računarsko adaptivno testiranje.
173. Kako možemo podeliti psihološke skale?
174. Kako sve možemo vršiti komparativno skaliranje?
175. Koji problemi mogu nastati pri primeni skala procene?
176. Na koji način se mogu umanjiti greške pri korišćenju skala procene?
177. Objasnite suštinu skale socijalne distance.
178. Objasnite suštinu Guttmanove skale.
179. Objasnite suštinu Thurstoneove skale.
180. Objasnite suštinu Likertove skale.
181. Kako možemo podeliti anketne upitnike u odnosu na način administracije i prezentacije?
182. Objasnite suštinu upitnika sa ličnim intervjuisanjem.
183. Objasnite suštinu upitnika sa samoadministracijom. Koji su njegovi glavni nedostaci?
184. Navedite vrste pitanja u anketnim upitnicima i ukratko ih objasnite.
185. Navedite pravila koja važe pri formulaciji pitanja za anketne upitnike.
186. Koje delove bi trebalo da sadrži anketni upitnik i kakav redosled pitanja se preporučuje?
187. Koje moralne odgovornosti ima istraživač (Shaughnessy i sar.)?
188. Šta sve spada u neetični odnos prema javnosti?

189. Koje sve rizike istraživanje može nositi u odnosu na ispitanike? Kada je rizik minimalan?
190. Koje sve koristi može doneti istraživanje?
191. Šta je informisana saglasnost i šta joj je suprodstavljeno u istraživanjima ponašanja?
192. Čemu sve može poslužiti izlazni intervju?
193. Koje su alternative obmanjivanju u istraživanjima?
194. Šta je teorijska, a šta dostupna populacija kod uzorkovanja?
195. Šta je planirani, a šta realizovani uzorak?
196. Šta može ugroziti reprezentativnost uzorka?
197. Od čega zavisi potrebna veličina uzorka?
198. Navedi osobine "tipičnog dobrovoljca".
199. Na koji način se vrši prosto slučajno biranje ispitanika u uzorak?
200. Na koji način se vrši sistematsko biranje sa jednakim verovatnoćama?
201. Na koji način se vrši stratifikovano slučajno biranje?
202. Kada i kako primenjujemo ponderisanje pri uzorkovanju?
203. Na koji način se vrši klaster biranje?
204. Na koji način se vrši višestapno biranje?
205. Na koji način se vrši prigodno biranje?
206. Navedite koje sve metode možemo primeniti kod namernog biranja.
207. Koja su tri koraka kod kvotnog biranja?
208. Šta su "tvrde", a šta "meke" osobine ispitanika kod kvotnog biranja?
209. Nabrojati vrste naučnih publikacija.
210. Po kojim kriterijumima možemo utvrditi da li je neki časopis naučni?
211. Nabrojati vrste naučnih radova.
212. Šta su citiranost rada i faktor uticajnosti?
213. Koji su delovi naučnog rada?
214. Ukratko objasniti šta sadrži poglavlje naučnog rada pod nazivom uvod.
215. Ukratko objasniti šta sadrži poglavlje naučnog rada pod nazivom metode.
216. Ukratko objasniti šta sadrži poglavlje naučnog rada pod nazivom rezultati i analiza.
217. Ukratko objasniti šta sadrži poglavlje naučnog rada pod nazivom diskusija i zaključci.

Литература

1. Фајгел Станислав: Методе истраживања понашања, четврто допуњено издање. Центар за примењену психологију, Београд.